

شرط عجیب روسها برای دادن وام به ایران

۱۳ اسفند ۱۳۹۵ ساعت ۰:۳۰

مبلغ این وام ۰۰۰/۵۰۰/۲۲ منات طلا با ربح ۵ درصد و به مدت ۷۵ سال و قسط سالانه‌ی آن بابت اصل و فرع ۱/۱۵۶/۲۸۸ منات بود و دولت روسیه قبول کرد که پرداخت اقساط استهلاکی وام مزبور از ۱۹ ذی حجه سال ۱۳۲۷ قمری (۱۹۰۹ میلادی) از طرف دولت ایران آغاز شود

کافه تاریخ- کشکول

امین السلطان دو سال پس از انتصاب به مقام صدارت عظمی، وسایل سفر اول مظفر الدین شاه را به فرنگ فراهم ساخت و برای تأمین مخارج سفر شاه و همراهانش به دولت روسیه تزاری متوسل شد و آن دولت به وسیله «بانک استقراض» در تهران که در حقیقت تابع وزارت مالیه‌ی روسیه بود، وام مورد تقاضای امین السلطان را پرداخت (۱۳۱۸ قمری مطابق با ۱۹۰۰ میلادی).

مبلغ این وام ۰۰۰/۵۰۰/۲۲ منات طلا با ربح ۵ درصد و به مدت ۷۵ سال و قسط سالانه‌ی آن بابت اصل و فرع ۱/۱۵۶/۲۸۸ منات بود و دولت روسیه قبول کرد که پرداخت اقساط استهلاکی وام مزبور از ۱۹ ذی حجه سال ۱۳۲۷ قمری (۱۹۰۹ میلادی) از طرف دولت ایران آغاز شود. این وام ضمانت شده روی گمرکات ایران به استثنای گمرکات فارس و بنادر خلیج فارس و از شرایط وام این بود که درآمد گمرکات مزبور بایستی کلاً تسلیم بانک استقراضی روس در تهران شود و پس از آن بانک قسط استهلاکی سالانه‌ی وام را برداشت و مابقی درآمد مزبور را پس از ۶ ماه به دولت ایران بپردازد. در صورتی که ایران عایدات گمرکی را مرتباً به بانک بپردازد، دولت روسیه گمرکات را زیر نظارت و در صورت لزوم زیر اداره‌ی مستقیم خود قرار خواهد داد.

یکی از شرایط عجیب وام دولت روسیه به ایرانیان این بود که تا زمانی که دولت ایران تمامی بدهی خود را به آن دولت نپرداخته استحقاق ندارد بدون رضای دولت روس از یک کشور خارجی وام بگیرد.

«مسئله‌ی اعطای قرضه به دولت ایران بدو در انگلستان مطرح گردید ولی درست در آن هنگام قضیه‌ی انحصار تنباکو(دوره‌ی سلطنت ناصرالدین شاه) و نیز شرکت امتیاز استخراج معادن ایران در بورس لندن انعکاس بدی بخشید و در این موقع امید آن نمی‌رفت که این قرضه بدون مداخله و پشتیبانی مستقیم دولت انگلستان صورت عمل به خود بگیرد. وثیقه‌ای که برای قرض جدید از ایران تقاضا شد، حقوق گمرکات جنوب ایران بود که در مقابل قرضه وثیقه‌ی کافی بود ولی سرمایه‌داران انگلیس در عوض حق نظارت نهایی نسبت به حقوق و عوارض گمرکی و در صورت عدم استهلاک قرضه، حق نظارت فوری عوارض مزبور را جدا خواستار شدند و ظاهراً روی همین زمینه اساس قرضه‌ی مزبور به هم خورد». «این مسئله زمینه‌ی خوبی به دست روسیه داد و راه را برای دادن قرضه برای آن دولت باز کرد، چنان که در سال ۱۹۰۰ میلادی (۱۳۱۸ قمری) روسیه حاضر شد که مبلغ ۳۲/۵ میلیون روبل با ربح پنج درصد به ایران قرض بدهد که به طریق استهلاکی ۱ پس داده شود».

«یکی از شروط قرضه‌ی جدید آن بود که دولت ایران بقیه‌ی قرضه‌ی را که به مبلغ نیم میلیون لیره از بانک شاهنشاهی ایران گرفته بود و در مقابل خسارت امتیاز انحصاری تنباکو به گیرندگان امتیاز پرداخته بود، از این پول کارسازی دارد و تمامی قروض دیگر را نیز در همان هنگام تأدیه نماید».

«این قرضه اسماً ۳/۲ ۸۶ با حق العمل ۳/۱ ۱ درصد انتشار یافت در نتیجه وقتی که یک مبلغ از بابت انحصار تنباکو و دیگر قروضی که به بانک(شاهنشاهی) داشتند از این محل پرداخته شد کمی بیش از یک میلیون لیره استرلینگ باقی ماند و آن هم برای پرداخت حقوق‌های پس‌افتاده و مصارف و مخارج دیگر مورد استفاده قرار گرفت و نتیجه این شد که تمامی مبلغ قرضه‌ی اول (وام دوم) در یک مصارف غیرانتفاعی ته کشید».

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۵۶۸۷/شرط-عجیب-روسیه-دادن-وام-ایران>